

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 2 febr. 1909, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af verkställd granskning af justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt 42 § 2 mom. riksdagsordningen lagutskottet åliggande granskning rörande förvaltningen af justitieombudsmansämbetet hafva båda kamrarna till utskottet öfverlämnat justitieombudsmannens vid innevarande riksdag afgifna ämbetsberättelse, utom hvad angår däri gjorda framställningar om ändring af 11 och 13 §§ i förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 samt om lönereglering för tjänstemännen och vaktbetjäningen i justitieombudsmansexpeditionen m. m.

För samma ändamål har utskottet från justitieombudsmansexpeditionen mottagit ej mindre de diariier, hvilka under tiden från senaste riksdags början till början af innevarande riksdag förts i ofvannämnda expedition samt under justitieombudsmannens ämbetsresor, än äfven expeditionens registratur för berörda tid. Dessutom hafva på särskild begäran handlingarna rörande åtskilliga af justitieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Öfver den numera fullbordade granskningen af ofvan angifna handlingar får utskottet härmed afgifva utlåtande.

I ämbetsberättelsen, hvilken afser förvaltningen af ämbetet under nästlidet år, anmäler justitieombudsmannen till en början, att han på grund af förfall, styrkt af läkarbetyg, nödgats med den rätt 25 § i

nämnda instruktion medgifver till ämbetets förrättande påkalla sin af Riksdagen utsedde efterträdare. Af denna anledning har härads höfdingen Ossian Berger förvaltat justitieombudsmansämbetet från och med den 14 mars 1908 till och med den 4 april samma år.

Enligt vanlig ordning lämnas härefter en redogörelse för sådana mot ämbets- eller tjänstemän för fel eller försummelse i ämbete eller tjänst anställda åtal, som under år 1908 blifvit slutligen afgjorda eller åtminstone i en instans pröfvade.

Sedan justitieombudsmannen härefter omnämnt elfva ärenden, som föranledt annan åtgärd än åtal, redogör han i berättelsen för af honom nedannämnda dagar år 1908 till Kungl. Maj:t afgifna framställningar, i följande ämnen, nämligen: den 31 januari angående domstolarnas arkiv m. m., den 4 februari angående tid för stadsfullmäktigvals förrättande, den 5 mars angående ersättningen för upprättande af vägfyrektalslängd, den 12 i samma månad angående utjämning af den olika tidsutdräkten för särskilda måls afgörande i högsta domstolen, den 2 april angående förening af tingslagen i Medelpads västra domsaga, den 21 i samma månad angående verkställighet af utslag i mål om ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete m. m., den 5 maj angående revision af lagens bestämmelser om rättegångskostnadsersättning, den 1 juni angående förtydligande eller ändring af bestämmelserna i 29 § af förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, den 22 i samma månad angående ändrade bestämmelser i fråga om sättet för kungörande af utmätt lös egendoms försäljning, den 3 juli angående förordnande af tillsyningsmän vid kronohäkten och angående permission för beväringmän, hvilka instämts såsom parter eller vittnen, den 3 september om ändring eller upphäfvande af bestämmelserna i kungl. kungörelsen angående dagtraktamente och reseersättning åt ledamot i ägodelningsrätt m. fl. den 10 juni 1881 och angående verkställighet af bötesbeslut, den 4 i samma månad om ändring af bestämmelserna i förordningen angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, den 30 maj 1873, samt den 30 november angående förbud mot användande i firma af beteckningen »riks-» eller därmed jämförligt uttryck.

Härefter redogör justitieombudsmannen dels för af honom under året till Kungl. Maj:t ingifna skrifter i några ämnen, som under åren 1906 och 1907 af honom dragits under Kungl. Maj:ts pröfning, nämligen rörande justering af rubriker till hofrätternas domar och utslag, befodringsväsendet vid hofrätterna och lösen för äganderättsbevis, dels ock för den vidare behandlingen af de af honom i framställningar till

Kungl. Maj:t under år 1907 berörda frågorna om särskild hofrätt för Norrland och om ändring i det vid kammarrätten tillämpade rättsförfarandet i afseende å balansmålen och därmed sammanställda mål.

Justitieombudsmannen fäster vidare uppmärksamheten å den hittills öfliga omgången i afseende å anmälan till domhafvande om häktning af person, som skall rannsakas vid häradsrätt, likasom ock å det, enligt hvad justitieombudsmannen erfarit, af en del domhafvande alltför regelmässiga utnyttjandet af den i nådiga förordningen den 10 april 1810 medgifna tid, inom hvilken rannsaking med häktad skall företagas, å det olämpliga däruti, att länsman uppträder såsom rättegångsbiträde åt för brott tilltalad person, å angelägenheten däraf, att förrättare af exekutiv auktion å fast egendom med afseende å den i 100 § utsökningslagen stadgade skyldighet att om auktionen underrätta där omförmälda kända och inom riket boende rättsägare icke underlåta något, som skäligen kan anses på dem ankomma, samt å den osäkerhet, som vid åtskilliga rådstufvurätter gjort sig gällande vid tillämpningen af de i växellagen meddelade bestämmelser om växelacceptants skyldighet att gälda ränta och växelprovision. Därefter gör justitieombudsmannen vissa erinringar beträffande frågorna om förenkladt skriftsätt vid ämbetsverken, domsmotiveringen, arbetssättet vid Göta hofrätt samt skyldigheten för svarande och förklarande i hofrätt och hos kammarrätten att erlægga afgift för stämpel å dom och utslag.

I berättelsen har justitieombudsmannen därjämte afgifvit särskilda framställningar till Riksdagen om ändring af 1 § i lagen angående förordnande af rättegångsbiträde åt häktad den 14 september 1906 samt om förklaring eller ändring af 4 kap. 10 § strafflagen. Den förra af dessa framställningar har af utskottet hänvisats till sammansatt stats- och lagutskott. Öfver den senare kommer lagutskottet att under riksdagens lopp afgifva utlåtande.

Enligt hvad i berättelsen omförmäles hafva justitieombudsmannens ämbetsresor under året omfattat Jämtland, Härjedalen och Dalarne samt delar af Uppland, Skåne och Södermanland. Under dessa resor hafva inspekterats länsstyrelser, domkapitel äfvensom rådstufvurätter och härads-höfdingar tillika med länsfängelser samt krono-, stads- och häradshäkten. Krigsrätternas protokoll hafva äfven varit föremål för granskning, hvarjämte uppmärksamhet ägnats åt domstolarnas arkiv. I afseende å hvad under resorna förekommit, hänvisar justitieombudsmannen till de förda resediarierna.

Öfver de under år 1908 handlagda klagomål och anställda åtal meddelas i ämbetsberättelsen följande öfversikt:

Vid 1908 års början voro af förut inkomna klagomål fortfarande under handläggning härstädes	20
Under året hafva inkommit klagoskrifter till ett antal af.....	254

Summa 274.

Af dessa ärenden hafva	
såsom återkallade afskrifvits	2
till annan myndighet öfverlämnats	7
efter vederbörandes hörande fått förfalla	58
» annorledes verkställd utredning afskrifvits	4
utan åtgärd afskrifvits.....	151
till åtal hänvisats	10
föranledt annan åtgärd än åtal.....	13
vid årets slut varit hvilande i afbidan på förklaring eller påminnelser	19
» » » » på pröfning beroende	10

Summa 274.

Under år 1908 hafva 12 åtal mot ämbets- och tjänstemän anställts, nämligen:

på grund af förd klagan	10
» » » anmärkning vid ämbetsresa.....	1
af annan anledning.....	1

Summa 12.

Berättelsen upptager meddelande därom, att sedan början af senaste lagtima riksmöte någon förklaring af lag, i den ordning 19 § regeringsformen bestämmer, icke blifvit af Kungl. Maj:t meddelad; och lämnas slutligen i en vid berättelsen fogad bilaga uppgifter från samtliga departementen rörande de åtgärder, som blifvit under år 1908 vidtagna i anledning af Riksdagens till Kungl. Maj:t aflåtna skrivelser, innehållande berörda bilaga därjämte en tabell öfver de skrivelser Riksdagen år 1908 till Kungl. Maj:t aflåtit.

Af justitieombudsmannens resediarier har utskottet inhämtat, att justitieombudsmannen vid besök hos länsstyrelsen i Kopparbergs län erfarit, att vid tillämpningen af kungl. förordningen den 5 december 1901 angående antagande af släktnamn den praxis rådde hos Konungens befallningshafvande i länet, att inkomna ansökningar om godkännande af nya sådana namn alltid plägade bifallas, därest icke invändning mot ansökningen blifvit framställd. Då enligt utskottets uppfattning en dylik praxis icke kan vara med en rätt tolkning af ifrågavarande förordning öfverensstämmande, har utskottet i detta sammanhang velat

rikta uppmärksamheten på det af justitieombudsmannen sålunda anmärkta förfaringssättet, hvilket icke omförmälts i justitieombudsmannens offentliggjorda ämbetsberättelse.

I öfrigt har den granskning af justitieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, icke gifvit anledning till särskildt uttalande eller anmärkning, hvilket utskottet härmed för Riksdagen

anmäler.

Stockholm den 2 februari 1909.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.
